

PEĆINSKI GOLUB

U radu "Divlji golubovi" autora A. Sokolara (Lovački list, L, 195: 24-25) navodi se da divlji ili pećinski golub (*Columba livia*) nastanjuje kamenjar, na našoj obali mora, u Neumu". Međutim, areal divljeg goluba je u našoj zemlji puno veći i naslanja se na areale u susjednim zemljama, odnosno Evropi.

Piše Dr. Jasminko Mulaomerović

Prema knjizi „Ptice Hrvatske i Europe: sa Sjevernom Afrikom i Srednjim istokom“ (autori: H. Heinzel, R. Fiter i J. Parslov, izdanje Hrvatskog ornitološkog društva, Zagreb, 1999.) divlji golub naseljava cijelu Evropu (izuzev dijelova Norveške, Švedske, Finske i Rusije uz Sjeverno more te jedan dio istočno od Kaspijskog jezera, Malu Aziju i rubove Sredozemlja na Bliskom istoku i Sjevernoj Africi. Prema „Colins bird Guide“ (autor L. Svensson, izdanje HarperCollins Publishers Ltd, London, 2009.) divlji golub naseljava skoro cijeli obalni sredozemni pojas sjeverne Afrike, obalni dio Bliskog istoka, Malu Aziju, Kavkaz, Španiju, Italiju, Balkansko poluostrvo (dinarske planine), zapadnu obalu Crnog mora i sjeverne dijelove Britanije i Irske. Vidi se, bez obzira na izvor, da su planinski predjeli Bosne i Hercegovine stanište divljeg goluba, a ne samo Neum i njegovo eventualno zaleđe.

Golubinka i Golubnjača

To pokazuju i ornitološka istraživanja. Posmatranja divljeg goluba do početka Prvog svjetskog rata donio je S. Obratil u radu „Pregled istraživanja ornitofaune Bosne i Hercegovine“ (Glasnik Zemaljskog muzeja, XVI: 204-204). Areal se kreće od Kozare planine i Kulen Vakufa na sjeverozapadu, preko Vlašića, Sokoca, Lebršnika do Trebinja. U posljednjih desetak godina članovi Ornitološkog društva „Naše ptice“ iz Sarajeva, kao i speleolozi iz Centra za krš i speleologiju Sarajevo evidentirali su tokom terenskih istraživanja više pećina koje su staništa divljeg goluba. Tako su divlji golubovi zabilježeni u pećinama i jamama na Podveležu, kanjonu Drežanke, Grabovici, okolici Blagaja, kod Prisoja (Buško blato), iznad Duvna, okolici Bileće, Glasinačkom polju.

I brojni nazivi pećina i jama govore da se u njima gnijezde golubovi. Prema Katastru speleoloških objekata Bosne i Hercegovine (Sarajevo: S.D. Speleo dodo, 2006) znamo za 11 pećina i 57 jama koje nose naziv po pećinskom golubu. Najčešća su imena Golubinka i Golubnjača, ali ima i imena koja se vezuju za toponim (npr. Golubinka kod Mareve Ljuti u blizini Trebinja) ili za neko vlastito ime (npr. Bupalova Golubinka kod sela Bijača u općini Ljubuški). Naravno, sam naziv ne mora značiti da divlji golubovi i dalje nastanjuju pećinu. Tako smo prije desetak godina u Pećini u Zalipskim stijenama u Drežnici zabilježili samo šumsku sovu *Strix aluco* na ulazu (nije bilo golubova), dok smo ovog proljeća, u istoj pećini, zatekli nekoliko velikih nakupina guana (izmeta) od divljih golubova, ali zato nije bilo šumske sove.

Mreže i čahure

Treba spomenuti da smo tokom terenskih istraživanja zabilježili i tragove lova na divlje golubove. Kod jame Golubinke nedaleko od Zavale (općina Ravno) zatekli smo mreže za hvatanje ptica, a oko jame kod sela Čomori istočno od Blagaja bilo je na stotine čahura.

I na kraju, bio sam svjedokom neobične zgrade u pećini Prosječnici na Podveležu ovog ljeta. Ulazni dio pećine ima veliki kupolasti ulaz nastao urušavanjem vrtače. Unutar te kupole je neprestano letila hridna lastavica *Ptyonoprogne rupestris*, posebno se obrušavajući na desnu stranu ulaza.

Pećina Prosječnica na Podveležu – stanište pećinskih golubova

Na toj su strani na jednoj polici stajala su dva divlja goluba koja nisu „pokazivala interes“ za taj let. Nakon jednog takvog obrušavanja nedaleko od golubova sa jedne police je izletjela vjetroša *Falco tinnunculus*. Nakon još nekoliko krugova hridna lastavica spustila se na stijenu iznad nas. Tek tad smo primijetili da je na tom mjestu njeno gnijezdo. Vidjeli su se mladi, ali tek kasnije, na fotografiji se moglo vidjeti da su u gnijezdu tri mlada. Pola sata kasnije, ponovo smo prisustvovali borbi vjetroše i hridne lastavice iznad ulaza u pećinu. I ovog puta je hridna lastavica izašla kao pobjednik, bez obzira što je, gledano na veličinu, tri puta manja ptica. **L**